

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL

VERSENYTANÁCS

Vj/094-019/2011.

A Gazdasági Versenyhivatal eljáró versenytanácsa a Kajtár Takács Hegymegi-Barakonyi Baker & McKenzie Ügyvédi Iroda által képviselt **ENVI Goriva d.d.** (Zágráb, Horvátország) kérelmező összefonódás engedélyezése iránti kérelmére indult eljárásban, melyben további ügyfélként részt vett a szintén a Kajtár Takács Hegymegi-Barakonyi Baker & McKenzie Ügyvédi Iroda által képviselt **Biodizel Vukovar d.o.o.** (Vukovar, Horvátország) – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t .

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa engedélyezi, hogy az ENVI Goriva d.d. közvetlen egyedüli irányítást szerezzen a Biodizel Vukovar d.o.o. felett.

Kötelezi az eljáró versenytanács az ENVI Goriva d.d.-t, hogy a határozat kézbesítésétől számított tizenöt napon belül fizessen meg további 12.000.000,- Ft (tizenkétfélmillió forint) eljárási díjat a Gazdasági Versenyhivatal 10032000-01468223-00000000 számú előirányzat-felhasználási keretszámlája javára.

Ha a kötelezett az eljárási díjfizetési kötelezettségének határidőben nem tesz eleget, késedelmi pótléket köteles fizetni. A késedelmi pótlék mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része. Az eljárási díj és a késedelmi pótlék meg nem fizetése esetén a Gazdasági Versenyhivatal megindítja a határozat végrehajtását.

A határozat felülvizsgálatát az ügyfelek a kézbesítéstől számított harminc napon belül kérhetik a Versenytanácsnál benyújtott vagy ajánlott küldeményként postára adott keresettel. A Fővárosi Törvényszék a pert tárgyaláson kívül bírálja el, a felek bármelyikének kérelmére azonban tárgyalást tart, mely kérelmet az ügyfél a keresetlevélben terjesztheti elő.

I n d o k o l á s

I.

A kérelmezett összefonódás

1. Az ENVI Goriva d.d. (a továbbiakban: Envi vagy kérelmező) 2011. november 17. napján üzletrész adásvételi szerződést kötött Milodrag Gadže magánszeméllyel, ez utóbbinak a Biodizel Vukovar d.o.o. (a továbbiakban: BDV vagy kérelmezett) vállalkozásban lévő 100%-os üzletrésze megszerzése érdekében.
2. Az üzletrész adásvételi szerződésben foglalt rendelkezések szerint az eladó, Milodrag Gadže vállalja, hogy semmilyen módon nem vesz részt folyékony biodizel előállításával, tárolásával és nagykereskedelmével kapcsolatos tevékenységben a tranzakció zárását követő 2 éven belül Horvátország, Magyarország, Szlovénia, Németország, Olaszország, Bosznia-Hercegovina, Szerbia, Románia és Ausztria területén. Az eladó vállalja továbbá, hogy a BDV munkavállalóit nem csábítja el, illetve

nem toborozza annak érdekében, hogy az eladónak vagy harmadik félnek dolgozzanak az üzletrész adásvételi szerződés aláírásának napját követő 2 éven belül.

3. Kérelmező a Gazdasági Versenyhivatalhoz 2011. december 2-án benyújtott kérelmében a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) VI. fejezetének rendelkezései alapján az 1. pontban hivatkozott tranzakció engedélyezését kérte.
4. Az ügyfelek a tranzakció engedélyezése iránti kérelmet más versenyhatósághoz nem nyújtottak be.

II.

Az összefonódás résztvevői

Kérelmező vállalkozáscsoportja

5. A kérelmező Envi kifejezetten a jelen tranzakció céljára létrehozott társaság, melynek többségi tulajdonosa, ekként egyedüli irányítója a szlovákiai székhelyű Envien a.s. (Kukučínova 22, Bratislava 831 03, Szlovákia; a továbbiakban: Envien). Az Enviennek három részvényese van, azonban a tulajdoni részesedések megoszlása és a szavazati arányok szabályozása miatt nem áll egyik részvényesének egyedüli vagy közös irányítása alatt sem.
6. Az Envien ugyancsak többségi tulajdonosa és egyedüli irányítója az ugyancsak szlovákiai székhelyű Meroco a.s. vállalkozásnak (Trnavská cesta, Leopoldov 920 41, Szlovákia; a továbbiakban: Meroco), amely lipótvári üzemében biodízelt állít elő, amit elsősorban Szlovákiában és Lengyelországban értékesít.
7. Az Envien emellett – amint azt a Versenytanács a Vj-128/2010. sz. ügyben hozott határozatában megállapította – a MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt.-vel (1117 Budapest, Október huszonharmadika u. 18.; a továbbiakban: MOL) közösen irányítja a Rossi Biofuel Zrt.-t (2922 Komárom, Kőolaj utca 2.; a továbbiakban: Rossi), amely termelési tevékenységét Komáromban, a MOL telephelyén folytatja, a gyártó eszközök azonban a Rossi tulajdonát képezik. Az üzemben biodízelt állítanak elő, többnyire repce, napraforgó és használt sütőolaj felhasználásával. A Rossi legjelentősebb vevője a MOL-csoport.
8. A kérelmező vállalkozáscsoportjának (a továbbiakban: Envien-csoport) a Tpv. 27. § (1) bekezdése szerinti szűkített nettó árbevétele – együttesen a Rossi Tpv. 27. §-ának (5) bekezdése alapján figyelembe veendő árbevételével – 2010-ben meghaladta a tizenötmilliárd forintot.

A kérelmezett vállalkozás

9. A BDV 2006 márciusában alakult, és 2008 végére fejezte be egy 35.000 tonna/év kapacitású biodízelt üzem építését, amely a horvátországi Vukovár közelében helyezkedik el. A létesítmény 2009-ben próbauzemben működött, abban az évben a BDV 2.000 tonna biodízelt értékesített, az értékesítési mennyiség azonban 2011-re 11.000 tonnára nőtt. A BDV termékeit Szlovéniában, Magyarországon, Németországban, Olaszországban, Horvátországban, Ausztriában, Romániában és Bosznia-Hercegovinában értékesíti.
10. A BDV-hez nem kapcsolódnak a Tpv. 26. § (3) bekezdése szerinti közvetett résztvevők.

11. A kérelmezett vállalkozás Tpv. 27. §-ának (1) bekezdése szerinti szűkített 2010. évi magyarországi nettó árbevétele meghaladta az ötszázmillió forintot.

III. **A biodízel-piac**

A biodízel előállítása és felhasználása

12. A biodízel az alternatív üzemanyagok közé sorolható, melyet a dízel motorok számára fejlesztettek ki. Mivel a tisztán biodízel alapú üzemanyag csak speciálisan kifejlesztett vagy átalakított gépjárművekben használható fel, a biodízelt az EU területén jellemzően a hagyományos (fosszilis) gázolajjal történő keverés céljára alkalmazzák. A biodízel vevői ennek megfelelően szinte kizárólag nagy olajtársaságok (finomítók), amelyek a fosszilis alapú gázolajat környezetvédelmi jogszabályok alapján bizonyos mennyiségű biodízellel vegyítik, és a keveréket benzinkutakon keresztül juttatják el a végfelhasználókhoz. Magyarországon a rendelkezésre álló információk szerint csak a MOL foglalkozik biodízel bekeveréssel.
13. A biodízel többféle nyersanyagból (jellemzően repceolaj, szójababolaj, napraforgóolaj, palmaolaj, de akár egyéb növényi és állati zsiradék is) előállítható, a vegyi összetételét tekintve a végtermékben nincs különbség. Így amennyiben megfelel a szabványokban (pl. EN 14214) meghatározott előírásoknak, akkor fosszilis alapú gázolajjal vegyíthető és értékesíthető.

Szabályozási környezet

14. A bioüzemanyagok felhasználásának terjedése elsődlegesen az Európai Unió és a tagállamok környezetvédelmi törekvéseinek következménye. Az Európai Unió tekintetében kiemelésre érdemes az Európai Parlament és a Tanács 2003/30/EK Irányelve (2003. május 8.) a közlekedési ágazatban a bioüzemanyagok, illetve más megújuló üzemanyagok használatának előmozdításáról, valamint az Európai Parlament és a Tanács 2009/28/EK Irányelve (2009. április 23.) a megújuló energiaforrásból előállított energia támogatásáról, valamint a 2001/77/EK és a 2003/30/EK Irányelv módosításáról és azt követő hatályon kívül helyezéséről.
15. Hazánkban a legfontosabb szabályokat a fent említett irányelveket átültető, a megújuló energia közlekedési célú felhasználásának előmozdításáról és a közlekedésben felhasznált energia üvegházhatású gázkibocsátásának csökkentéséről szóló 2010. évi CXVII. törvény, illetve a kapcsolódó végrehajtási rendeletek tartalmazzák. A törvény 5. §-ának (1) bekezdése értelmében az üzemanyag-forgalmazó a bioüzemanyagot – tisztán vagy a motorbenzinbe, dízelgázolajba bekeverve – úgy köteles forgalomba hozni, hogy az általa havi szinten forgalomba hozott bioüzemanyag mennyisége elérje a Kormány rendeletében¹ meghatározott kötelező bioüzemanyag-résarányt² Ennek során a törvény 3. §-ának (1) bekezdése szerint a bioüzemanyagot kizárólag akkor lehet figyelembe venni, ha a fenntartható előállítására vonatkozó követelmények teljesítését a Kormányrendeletben meghatározottak szerint igazolták.

¹ 343/2010. (XII. 28.) Korm. rendelet a fenntartható bioüzemanyag-termelés követelményeiről és igazolásáról (a továbbiakban: Kormányrendelet)

² Ez a mennyiség a dízelgázolaj tekintetében a Kormányrendelet 5. §-a (3)-(4) bekezdésében foglaltaknak megfelelően 2013. december 31-ig 4,4%, 2014. január 1-től 4,9%.

16. Horvátországban a biodízel bekeverésére vonatkozó kötelezettség csak 2011. július 1-jén lépett hatályba, jelenleg ugyanakkor a fenntarthatósági feltételek biztosítását igazoló tanúsítás a forgalomba-hozatalhoz nem szükséges.
17. Mindezek következtében a BDV által gyártott biodízelt az EU területén – a fenntarthatósági feltételek teljesülését igazoló tanúsítás hiányában – 2011 óta nem lehet jogszerűen felhasználni, legfeljebb EU-n kívülre történő továbbértékesítés céljából lehet beszerezni. A fenntarthatósági tanúsítvány beszerzéséhez szükséges lenne a kérelmezett biodízel üzemének minősítése (ami több ezer eurós befektetést igényelne), valamint a beszállítók (kereskedők, biomassa-gyártók) tanúsítása / auditálása, amire azonban a BDV-nek nincs ráhatása.

A piac jellemzői

18. A bioüzemanyag piac létrejötte óta a kereslet közvetlenül igazodik a finomítók számára kötelezően előírt biokomponens-tartalomhoz. Ahogy a kötelező bekeverési arány emelkedett, megnőtt a kereslet, és ennek köszönhetően egyre több befektető vált érdekeltté új termelési egységek építésében. Jelenleg Európában a rendelkezésre álló termelési kapacitás – részben az előzőeknek, részben az üzemanyag-fogyasztás gazdasági válság miatti visszaesésének köszönhetően – meghaladja a keresletet. Az Európai Biodízel Bizottság adatai szerint az EU egészét tekintve az átlagos kapacitáskihasználtság 2005-2009 között 61% volt.
19. Ami a biodízel árának alakulását illeti, mivel a biodízellel tőzsdéken kereskednek és a piac nagy likviditással bír, az árakat a piaci folyamatok határozzák meg. Annak ellenére, hogy a biodízel ára nem közvetlenül az árutőzsdéken alakul ki, az ár mégis következetesen követi a növényi olajok árutőzsdei árfolyamát, mivel a növényi olajok mint nyersanyagok árának van a legnagyobb hatása a biodízel árára. Az árak mindezt rendkívül transzparensnek, és a gyártók jellemzően még hosszú távú szállítási megállapodások esetén sem rögzített árakat alkalmaznak, hanem az árat a biodízel és a növényi olaj árutőzsdei árait tükröző árképlet alapján számítják. Az árak másik fontos összetevője a szállítási költség, ez azonban az ügyfelek becslése szerint legfeljebb 10%-ot képvisel, ugyanakkor a választott szállítási mód függvényében (közút, vasút, csővezeték) jelentős eltéréseket mutathat. A vizsgálat által beszerzett információk alapján a tipikus szállítási távolság legfeljebb néhány száz kilométer, az ennél távolabbi beszerzések jellemzően rendszertelenek és/vagy kis mennyiségekre vonatkoznak.
20. Magyarországon jelenleg egy nagyobb és néhány kisebb biodízel üzem található. Előbbi a MOL és az Envien közös irányítása alatt álló Rossi komáromi üzeme, utóbbiak közé sorolható az Inter-Tram Kft. mátészalkai és 2009-ig az Öko-Line Hungary Kft. nagyigmándi egysége. Kisebb mennyiségben import is érkezett hazánkba, melynek nagy része a kérelmezett BDV-hez köthető mind 2010-ben, mind 2011-ben. Az ügyfelek 2010. évi magyarországi részesedéseit az alábbi táblázat szemlélteti (forrás: Európai Biodízel Tanács).

	Kapacitás alapján	Termelés alapján
Envien*	[40-50]%	[40-50]%
BDV	[0-5]%	[5-10]%
Együtt	[40-50]%	[40-50]%

*Az Envien részesedésében a Rossi vonatkozó adatainak fele került figyelembe vételre.

21. Az EU egészét tekintve az ügyfelek együttes részesedése mind kapacitás, mind termelés alapján számítva csekély mértékű, [0-5]% körül alakult.

22. A biokomponens iránti kereslet növekedésével hosszabb távon további belépésekre lehet számítani, rövidebb távon azonban az aktuális kapacitásokra tekintettel a legnagyobb növekedés azokban az EU-n kívüli országokban várható, amelyek a közeljövőben EU-tagokká válnak, vagy amelyekkel várhatóan megkezdődnek a csatlakozási tárgyalások (Horvátország, Szerbia, Macedónia). Az ügyfeleknek Horvátországban két olyan vállalkozásról van tudomásuk, amelyek be kívánnak lépni a piacra, összesen 100.000 t/év illetve 150.000 t/év tervezett kapacitással.

IV.

Az ügyfelek álláspontja

23. Az ügyfelek szerint az érintett termékpiac a biodízel (termelés és értékesítés) piaca. Érintett földrajzi piacként az ügyfelek kérelmükben az EU / EGT teljes területét jelölték meg (hivatkozva a termék és a kereslet – szabályozásból fakadó – homogén jellegére, az árak árutözsdei árfolyamokhoz való igazodására, a szállítási költségek alacsonyására), a GVH felhívására meghatároztak ugyanakkor egy ennél szűkebb, regionális piacot is, amelybe a következő országokat sorolták: Ausztria, Csehország, Lengyelország, Szlovákia, Magyarország, Románia, Bulgária és Olaszország.
24. Az ügyfelek kifejtették, hogy a tranzakciónak azonos tevékenységeik ellenére sem lesznek horizontális hatásai, mivel a BDV nem képes a magyar / EU piacra értékesíteni, együttes piaci részesedésük pedig az európai piacon rendkívül alacsony, ezért az összefonódást követően létrejövő vállalkozás nem lesz képes az árait megemelni, illetve egyéb olyan magatartást tanúsítani, amellyel korlátozhatná a versenyt. Amennyiben a földrajzi piac szűkebb, és csak Magyarországra terjed ki, a tranzakció azért sem lesz érdemi hatással a biodízel piacon folyó versenyre, mert a felek legnagyobb vevője a MOL-csoport, amely egyben a Rossi egyik közös irányítója és az egyetlen, finomítóval rendelkező vállalkozás hazánkban, így jelentős vevői erővel rendelkezik.
25. A kérelmező szerint a tranzakció sem vertikális, sem portfólió, sem konglomerátum hatással nem jár, mivel az Envien-csoport és a BDV tevékenységei között nincs vertikális kapcsolat, a tervezett összefonódás nem eredményezi az összefonódást követően létrejövő vállalkozáscsoport által gyártott áruk körének bővülését, és az Envien-csoport pénzügyi helyzete és gazdasági ereje nem változik jelentősen a BDV feletti irányításszerzéssel.

V.

A Versenytanács döntése

Összefonódás

26. A Tpvt. 23. §-a (1) bekezdésének b) pontja értelmében vállalkozások összefonódása jön létre, ha egy vállalkozás közvetlen irányítást szerez egy tőle független vállalkozás felett.
27. Az 1. pont szerinti tranzakció révén az Envi megszerzi a BDV üzletrészeinek 100%-át, miáltal a Tpvt. 23. §-a (2) bekezdésének a) pontja alapján a BDV egyedüli irányítójává válik. Az előzőekre tekintettel az ügylet a Tpvt. 23. §-a (1) bekezdésének b) pontja alapján vállalkozások összefonódásának minősül.

Engedélykérési kötelezettség

28. Az összefonódásban érintett vállalkozáscsoportok – Tpvt. 27. § (1), (2) és (5) bekezdéseinek figyelembevételével számított – 2010. évi nettó árbevétele együttesen meghaladta a 15 milliárd forintot, ezen belül mindkét vállalkozáscsoporté az 500 millió

forintot. Az ügyfelek nyilatkozata szerint nem teljesülnek ugyanakkor a Tanács vállalkozások közötti összefonódások ellenőrzéséről szóló 139/2004/EK rendeletében foglalt küszöbszámok, így az összefonódás nem közösségi léptékű. Az előzőekre tekintettel az összefonódáshoz a Tpv. 24. §-ának (1) bekezdése alapján a Gazdasági Versenyhivatal engedélye szükséges.

Versenyjogi értékelés

29. A Tpv. 30. §-ának (2) bekezdése szerint a Gazdasági Versenyhivatal nem tagadhatja meg az engedély megadását, ha – az (1) bekezdésben foglaltakat figyelembe véve – az összefonódás nem csökkenti jelentős mértékben a versenyt az érintett piacon, különösen gazdasági erőfölény létrehozása vagy megerősítése következményeként.
30. A Tpv. eddigi alkalmazási tapasztalatai alapján az eljáró versenytanács (a továbbiakban: Versenytanács) az összefonódások horizontális-, vertikális-, portfólió- és konglomerátum hatásait vizsgálta [ld. a Gazdasági Versenyhivatal Elnökének és a Versenytanács Elnökének 3/2009. számú Közleménye (a továbbiakban: Közlemény) 12. pontját].

Az érintett piacok

31. A Tpv. 14. §-a értelmében az érintett piacot a megállapodás tárgyát alkotó áru és a földrajzi terület figyelembevételével kell meghatározni. Az érintett termékpiac meghatározásakor a megállapodás tárgyát alkotó árun túlmenően figyelembe kell venni az azt – a felhasználási célra, az árra, a minőségre és a teljesítés feltételeire tekintettel – ésszerűen helyettesítő árukat (keresleti helyettesíthetőség), továbbá a kínálati helyettesíthetőség szempontjait. Földrajzi piacként azt a földrajzi területet kell számításba venni, amelyen kívül a) a fogyasztó, illetve az üzletfél nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut beszerezni, vagy b) az áru értékesítője nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut értékesíteni.
32. Az összefonódással érintett piacoknak minősülnek mindazok a piacok, amelyeken az összefonódás valamely (akár közvetlen, akár közvetett) résztvevője piaci tevékenységet fejt ki. A Versenytanács a jelen eljárásban az összefonódással érintett vállalkozáscsoportok tevékenységeire tekintettel a biodízel-termelés és -értékesítés részletesebb vizsgálatát tartotta szükségesnek. A biodízel előállításának melléktermékeként ugyan glicerint és egyéb olajszármazékok is keletkeznek, így ezek gyártásával és értékesítésével (pl. a kozmetikai ipar, gyógyszeripar, vegyipar számára) mind a kérelmező, mind a kérelmezett vállalkozáscsoportja foglalkozik, a Versenytanács ezen piacok behatóbb vizsgálatától mindazonáltal eltekintett, figyelemmel arra, hogy az ügyfelek tevékenységén belül ezek csekély súlyt képviselnek, és vélhetően a glicerint, valamint az egyéb olajszármazékok teljes kínálatához képest sem jelentősek.

Termékpiac

33. A Versenytanács a jelen ügyben érintett termékpiacnak a fenti 12-13. pontokban írtak alapján, összhangban az ügyfelek álláspontjával, a biodízel-termelést és -értékesítést tekintette.

Földrajzi piac

34. Az ügyfelek földrajzi piacként elsődlegesen az EU / EGT területét javasolták figyelembe venni, a Versenytanács álláspontja szerint azonban a szállítási költségekkel és a jellemző szállítási távolságokkal kapcsolatban a vizsgálat által beszerzett

információk nem támasztják alá ilyen tág földrajzi piac meghatározásának indokoltságát.

35. Lehető legszűkebb érintett földrajzi piacként a biodízel tekintetében az egyes országok területe határozható meg, amint arra az Európai Bizottság is utalt a Diester Industrie / Bunge / JV ügyben hozott döntésében (Comp M.3876), hangsúlyozva azonban, hogy – különösen a tagállamok közötti kereskedelemre tekintettel – az érintett piac földrajzi kiterjedése tágabb is lehet, és több EU-tagállam területét is magában foglalhatja.
36. A jelen eljárásban ennek megfelelően a lehető legszűkebb földrajzi piacként Magyarország területe határozható meg, nem zárható ki azonban egy ennél tágabb, regionális piac meghatározásának lehetősége sem. Ennek határait elsődlegesen a tényleges, illetve lehetséges biodízel-értékesítések (export, import) befolyásolhatják, így a regionális piac részeként számításba jöhet Ausztria, Csehország, Szlovákia, Magyarország, Szlovénia, Horvátország és Románia. Az ügyfelek ezeken túlmenően Lengyelország, Bulgária és Olaszország figyelembevételét is javasolták.
37. A Versenytanács az alábbiakban részletesen kifejtettek alapján azonban nem látta szükségesnek, hogy állást foglaljon az érintett piac földrajzi dimenziójának kérdésében, tekintettel arra, hogy egyik reálisan szóba jöhető piacdefiníció mellett sem valószínűsíthető káros versenyhatásokat.

Az összefonódás hatásainak értékelése

Horizontális hatások

38. Az összefonódásnak horizontális összefüggésben azokon az érintett piacokon lehet hatása a gazdasági versenyre, amelyeken az összefonódásban résztvevő vállalkozáscsoportok (ténylegesen vagy potenciálisan) jelen vannak. Mivel mind a Meroco és a Rossi, mind pedig a kérelmezett BDV folytat biodízel-termelési és -értékesítési tevékenységet, az összefonódás horizontális hatással jár. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy bár a BDV 2011-ben is értékesített biodízelt Magyarországon, az általa előállított üzemanyag a fentebb kifejtettek (ld. 14-17. pontok) okán az EU-ban 2011-től nem használható fel, ami a kérelmezett által kifejtett versenynyomás értékelésekor is figyelembe veendő.
39. A fenti 20. pontban írtaknak megfelelően a magyarországi biodízel értékesítés piacán a kérelmező vállalkozáscsoportjának részesedése – a Rossi vonatkozó adatai felének figyelembevételével – [40-50]%, míg a kérelmezett hasonló adata [5-10]%. Megállapítható továbbá, hogy a piac rendkívül koncentrált, amelyen az Envien és a MOL közös irányítása alatt álló Rossi kiemelkedő pozícióval rendelkezik. A Versenytanács álláspontja szerint azonban ennek ellenére nem lehet káros versenyhatásokra számítani az összefonódás eredményeként, mivel (i) a BDV nem tekinthető igazán jelentős szereplőnek, (ii) fenntarthatósági tanúsítvány hiányában az általa előállított biodízel nem értékesíthető az EU-ban, ezért csak korlátozottan képes helyettesíteni az Envien-csoport Magyarországra termelő üzemét (Rossi), (iii) az egyetlen magyarországi vásárló (MOL) jelentős vevői erővel rendelkezik, továbbá (iv) a környező országokban rendelkezésre állnak szabad kapacitások.
40. Hosszabb távon, Horvátország EU-csatlakozását követően ugyanakkor – figyelemmel a 14. pontban említett irányelvekből fakadó implementálási kötelezettségre – valószínűsíthető, hogy a fenntarthatósági követelmények Horvátországban is bevezetésre kerülnek, minek következtében vélhetően a BDV is megszerzi a szükséges tanúsítást. Előbbiek fényében nem zárható ki tehát, hogy hosszabb távon a kérelmezett a magyar piacon potenciális belépőként jelenhet meg. A Versenytanács értékelése szerint azonban káros horizontális hatások bekövetkezéséről ettől függetlenül nem kell tartani,

mivel a nemrégiben bevezetett bioüzemanyag bekeverési kötelezettségre tekintettel Horvátországban is a kereslet növekedése várható, így a BDV nem feltétlenül lesz érdekelt a Magyarországra történő exportban, emellett a környező országokban rendelkezésre álló szabad kapacitások és a MOL vevői ereje továbbra is megakadályozhatják egy esetleges versenykorlátozó magatartás folytatását. Megjegyzi továbbá a Versenytanács, hogy az egyes országok közötti intenzív kereskedelmi tevékenység egyébként is tágabb földrajzi piac indokoltságának irányába mutathat.

41. A szállítási költségekre és távolságokra is figyelemmel meghatározható regionális piac esetén az ügyfelek együttes részesedése jelentősen alacsonyabbnak adódik (szűkebben meghúzva a piac határait [20-30]%, tágabb esetben [0-5]%), melyen belül a BDV részesedése, ekként a koncentráció-növekedés mértéke is csekélynek tekinthető. Emellett, a rendelkezésre álló egyéb információk (a BDV technológiája, kapacitásának mérete, értékesítési volumene) sem utalnak arra, hogy a kérelmezett erős versenynyomást gyakorolt volna az Envien-csoportra. Mindezekre tekintettel a Versenytanács káros versenyhatások kialakulásának lehetőségét regionális földrajzi piac esetén sem valószínűsítette.

Vertikális hatások

42. Egy összefonódásnak akkor lehetnek vertikális hatásai, ha az érintett vállalkozás-csoportok a termelési-értékesítési lánc egymást követő fázisaiban tevékenykednek, ami megteremtheti az érdekeltséget arra, hogy az egyik (vagy mindkét) piacon jelentékeny piaci erővel rendelkező vállalkozáscsoport ezt a piaci erőt kihasználja, azaz valamely (vagy mindkét) piacon versenyt korlátozó magatartást folytasson, lezárva az adott piacot (pl. szerződéskötéstől való indokolatlan elzárkózással, árprés révén stb.).
43. Az ügyfelek tevékenységei között nincsenek vertikális kapcsolatok, mivel nincs olyan érintett piac, amelyen az egyik vállalkozáscsoport eladóként, a másik vállalkozáscsoport pedig vevőként van jelen. Mindezekre tekintettel a Versenytanács káros vertikális hatást az összefonódás eredményeként nem azonosított.

Portfólió- és konglomerátum-hatások

44. A portfólió-hatás az összefonódás révén létrejövő vállalkozáscsoport által gyártott vagy forgalmazott áruk körének bővüléséből adódik, ami – különösen egymást kiegészítő (azonos vevők által vásárolt) áruk gyártóinak, forgalmazóinak egyazon vállalkozás vagy tulajdonosi kör irányítása alá kerülése esetén – lehetőséget teremthet az egyik piacon fennálló erős piaci pozíció másik piacra történő átvitelére, versenykorlátozó magatartások (pl. árukapcsolás) érvényesítésére. Konglomerátum-hatásról akkor beszélhetünk, ha – jóllehet külön-külön vizsgálva egyetlen érintett piacon sem jön létre vagy erősödik meg gazdasági erőfölényes helyzet – összességében számottevően javul a vállalkozáscsoport vagyoni, pénzügyi illetve jövedelmi helyzete.
45. A tervezett összefonódás nem eredményezi az összefonódást követően létrejövő vállalkozáscsoport által gyártott áruk körének bővülését, és az Envien-csoport pénzügyi helyzete és gazdasági ereje nem változik jelentősen a BDV feletti irányításszerzéssel, ezért a Versenytanács álláspontja szerint káros portfólió- vagy konglomerátum-hatással az összefonódás következtében nem kell számolni.

Összegzés

46. Az előző 38-45. pontokban kifejtettek tekintettel a Versenytanács az összefonódást a Tptv. 77. §-a (1) bekezdésének a) pontja szerinti határozatában – feltételek és kötelezettségek előírása nélkül – engedélyezte.

Járolékos versenykorlátozások

47. A kapcsolódó versenykorlátozó megállapodások tekintetében a Versenytanács kiemeli, hogy a Tpv. 30. § (5) bekezdése értelmében az összefonódáshoz adott engedély kiterjed mindazokra a versenykorlátozásokra, amelyek az összefonódás megvalósításához szükségesek. 2005. július 14-től megszűnt ugyanakkor annak lehetősége, hogy a Versenytanács a versenykorlátozó megállapodások tekintetében nemleges megállapítást tegyen, illetve egyedi mentesítést adjon (ld. Tpv. 17. §-a illetve 20. §-a). Minderre tekintettel a Versenytanács az összefonódást engedélyező határozataiban főszabályként – egyezően az Európai Bizottság gyakorlatával is – nem végzi el annak értékelését, hogy az összefonódást eredményező szerződésben szereplő versenykorlátozás a Tpv. 30. §-ának (5) bekezdése szerinti kapcsolódó versenykorlátozásnak minősül-e, azt az érintett vállalkozásoknak saját maguknak kell eldönteniük (ld. a Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsának a Tpv.-vel kapcsolatos elvi jelentőségű döntései 2011 c. dokumentum 30.8. pontját).
48. Megjegyzi ugyanakkor a Versenytanács, hogy a Tpv. 30. § (5) bekezdése alkalmazhatóságának a vállalkozások általi értékelésekor segítséget nyújthat az ezzel kapcsolatos – a Bizottság közleményében foglaltakkal is összhangban kialakított – korábbi versenyfelügyeleti gyakorlat (ld. pl. Vj-102/2011.).
- E szerint kizárólag olyan versenykorlátozások értékelhetők a Tpv. 30. § (5) bekezdése alapján, amelyek közvetlenül kapcsolódnak az adott összefonódáshoz, hiányukban az összefonódás ésszerűen nem is valósítható meg. A kapcsolatnak tartalmilag kell lennie: önmagában még nem tesz az összefonódás szerves részévé valamely versenykorlátozást az, ha abban az összefonódással egyidejűleg – esetleg egyazon szerződésben – állapodtak meg a felek.
 - A joggyakorlat általános elvként azt alakította ki, hogy a versenykorlátozás akkor nem haladja meg a szükséges mértéket, vagyis esik a Tpv. 30. § (5) bekezdés alá, ha egyrészt időben korlátozott, másrészt nem lépi túl az értékesített vállalkozás(rész) értékesítés előtti működési területét, sem áru szempontjából, sem pedig földrajzi értelemben.
49. Mindezekre figyelemmel a Versenytanács jelen határozatában érdemben nem foglalkozott az üzlet rész adásvételi szerződésben foglalt, a fenti 2. pontban hivatkozott versenytilalmakkal.

Teljeskörű eljárás

50. A Tpv. 63. § (3) bekezdésének a) pontja szerint az eljárást befejező döntést a hiánytalan kérelem, illetve a hiánypótlás beérkezését követő naptól számított negyvenöt napon belül kell meghozni, amennyiben aa) a Tpv. 23. és 25. §-ai értelmében nem jön létre összefonódás, vagy ab) az összefonódás a Tpv. 24. §-a szerinti küszöbértékeket nem éri el, vagy ac) az engedély a Tpv. 30. § (2) bekezdése alapján nyilvánvalóan nem tagadható meg. Minden egyéb esetben a határozatot a Tpv. 63. §-a (3) bekezdésének b) pontja alapján négy hónapon belül kell meghozni, melynek alkalmazásáról az eljáró versenytanács a hiánytalan kérelem, illetve a hiánypótlás beérkezését követő naptól számított negyvenöt napon belül dönt (Tpv. 63. § (4) bekezdés).
51. A Közlemény a Tpv. 63. §-a (3) bekezdésének ac) pontja szerinti egyszerűsített eljárás alkalmazhatóságát az összefonódással érintett vállalkozások érintett piaci részesedéseire köti. A Közlemény az egyszerűsített eljárás további szükséges feltételeként határozza meg, hogy a piaci részesedés az elintézési határidőn belül rendelkezésre álló, egyértelmű, továbbá objektív vagy ellenőrizhető információkra és adatokra alapozódjon, mind a piacok meghatározására és teljes forgalmára vonatkozó

adatok, mind az összefonódással érintett vállalkozások beazonosítása tekintetében (információs feltétel). A kérelemben foglaltak, illetve a vizsgáló által beszerzett adatok alapján a Versenytanács megállapította, hogy az összefonódásnak lehetnek horizontális hatásai, és van olyan lehetséges földrajzi piacdefiníció (Magyarország), amelyen a kérelmező és kérelmezett részesedései meghaladják a Közleményben rögzített küszöbértékeket. Megállapítható volt továbbá, hogy az ugyancsak reálisan szóba jöhető regionális piacmeghatározás tekintetében nem álltak rendelkezésre a piac földrajzi kiterjedésére vonatkozó információk, így az érintett piac meghatározása nem tekinthető egyértelműnek, azaz a Közlemény által megkövetelt információs feltételek sem teljesültek.

52. A fentiekre tekintettel az eljáró Versenytanács – 2012. február 22-én kelt, Vj/094-009/2011. sz. végzésében – arra a következtetésre jutott, hogy a Tpvt. 63. §-a (3) bekezdésének ac) pontja a jelen eljárásban nem alkalmazható, így a Tpvt. 63. § (3) bekezdés b) pontja alkalmazásának van helye.

VI.

Eljárási kérdések

53. A GVH hatásköre a Tpvt. 45. §-án, illetékessége a Tpvt. 46. §-án alapul. E rendelkezések értelmében a GVH kizárólagos hatáskörrel rendelkezik minden olyan versenyfelügyeleti ügyben, amely nem tartozik a bíróság hatáskörébe (Tpvt. 86. §), illetékessége pedig az ország egész területére kiterjed.
54. A Versenytanács határozatát – a Tpvt. 73. § (2) bekezdésének alkalmazásával – tárgyalás tartása nélkül hozta meg.
55. A Versenytanács döntését a fentebb kifejtettek alapján a Tpvt. 63. § (3) bekezdés b) pontja szerinti teljeskörű eljárásban hozta meg, ezért kérelmezőt a Tpvt. 62. § (1) bekezdése alapján további tizenkétfélmillió forint eljárási díj megfizetésére kötelezte. Az eljárási díj befizetésekor a közlemény rovatban feltüntetendő a versenyfelügyeleti eljárás száma, a befizető vállalkozás neve, valamint a befizetés jogcíme (eljárási díj).
56. Az ügyintézési határidő – figyelemmel a Tpvt. 63. §-ának (3)-(5) bekezdéseire valamint a Ket. 33. §-a (3) bekezdésének c) pontjára – 2012. május 24.
57. Az ügyfeleket megillető jogorvoslati jog a Tpvt. 83. §-ának (1) bekezdésén alapul.

Budapest, 2012. március 28.

Váczai Nóra s.k.
előadó versenytanácsstag

dr. Berki Ádám s.k.
versenytanácsstag

Dr. Tóth András s.k.
a Versenytanács elnöke
versenytanácsstagként eljárva